

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

สื่อที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรผู้ใช้บริการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท

Appropriate Media for Farmer Services of Chainat Rice Seed Center

กิตติ์กัธกร สงวนคัมธรณ์ (Kitkumthorn Sanguankumthorn)¹ เฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ (Chalermsak Toomhirun)²จินดา ขลิบทอง (Jinda Khlibtong)³

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษา (1) สภาพทั่วไปของเกษตรกรผู้ใช้บริการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท (2) ระดับความรู้ด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ของเกษตรกรที่มาใช้บริการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท (3) สื่อที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรผู้ใช้บริการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท (4) ปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้สื่อของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท และ (5) แนวทางการส่งเสริมการใช้สื่อที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรผู้ใช้บริการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ เกษตรกรผู้ใช้บริการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท ปี 2561 จำนวน 1,726 คน สุ่มตัวอย่างโดยใช้จากสูตรคำนวณของทาร์โร ยามาเน่ ระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 93 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้จำนวน 183 คน เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสัมภาษณ์ วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา ผลการวิจัย พบว่า (1) เกษตรกรร้อยละ 57.4 เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 57.79 ปี สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา นิยมปลูกข้าวพันธุ์ ปทุมธานี 1 โดยซื้อเมล็ดพันธุ์จากศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ประสบการณ์ทำนาเฉลี่ย 31.32 ปี และใช้บริการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท จำนวน 1-5 ครั้งต่อปี (2) เกษตรกรมีระดับความรู้ด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 20.74 คะแนน (3) เกษตรกรส่วนใหญ่ระบุว่าสื่อที่เหมาะสมคือสื่อบุคคลมากที่สุด และองค์ความรู้ที่ต้องการได้แก่ การใช้เมล็ดพันธุ์ข้าว คุณภาพดี ต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้แบบรายบุคคลโดยการเยี่ยมเยียน แบบกลุ่มโดยการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ แบบมวลชนโดยการถ่ายทอดผ่านทางโทรทัศน์ และต้องการผู้ถ่ายทอดความรู้มากที่สุดคือเจ้าหน้าที่จากกรมการข้าว (4) ปัญหาที่เกษตรกรพบมากที่สุดในการใช้บริการ ได้แก่ ขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร ข้อเสนอแนะของเกษตรกรได้แก่ ต้องการให้ใช้ภาษาที่เข้าใจง่าย และใช้รูปภาพหรือตัวอย่างประกอบการถ่ายทอดความรู้ (5) แนวทางการใช้สื่อที่เหมาะสมกับเกษตรกรผู้ใช้บริการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท ได้แก่ ผู้ถ่ายทอดความรู้ควรใช้เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานราชการ ในการให้ความรู้กับเกษตรกรในเรื่องต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ลักษณะของสื่อควรใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในรูปแบบเอกสาร แผ่นพับ คู่มือ หรือโปสเตอร์ และสื่อมวลชนโดยผ่านทางโทรทัศน์ วิทยุ เสียงตามสาย เว็บไซต์และโซเชียลมีเดีย โดยมีวิธีการถ่ายทอดความรู้โดยการเยี่ยมเยียนติดตามให้คำแนะนำ การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การเผยแพร่สื่อสารมวลชน

คำสำคัญ สื่อ ความต้องการ การส่งเสริม ผู้ใช้บริการ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว

¹ นักศึกษาหลักสูตรเกษตรศาสตรมหาบัณฑิต (ส่งเสริมและพัฒนาการเกษตร) แขนงวิชาส่งเสริมการเกษตร สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช skinhead6762@gmail.com

² รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช artoom@hotmail.com

³ รองศาสตราจารย์ ดร. ประจำสาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช arkjin@hotmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

Abstract

The objectives of this research were to study (1) the general condition of farmers receiving serviced by Chainat Rice Seed Center. (2) the level of knowledge on rice seed production. (3) Appropriate media and extension need for farmer services of Chainat Rice Seed Center. (4) the problem and suggestions of media production for Chainat Rice Seed Center. (5) the guideline for extension appropriate media for farmer services of Chainat Rice Seed Center The population of this research consists of 1,726 farmers that serviced by Chainat Rice Seed Center in 2018. The sample sizes of 183 farmers were determined by using Taro Yamane formula with 93% confidence level. The data were collected by using an interview and analyzed by using frequency, percentage, average, minimum, maximum, standard deviation and content analysis. The result showed that (1) the farmers was female about 57.4 percent with an average age about 57.79 years old and graduated from primary school. The most widely used of rice seed variety Pathumthani 1 that bought seeds from Rice Seed Center. The averages of rice production experience were 31.32 years and serviced by Rice Seed Center 1-5 times per year (2) farmers had a high level of knowledge on rice seed production with average score of 20.74 points. (3) the most appropriate media was person media. The knowledge requirement was rice seed quality application. The requirement of personal extension method was by visiting, group extension method was knowledge sharing and mass extension method was through the television. The knowledge sender was extension officer from Rice Seed Center. (4) the most problem of media service in Chainat Rice Seed Center was lack of communication technology skills. The suggestions from farmer were using simple language and using picture or model to extension the knowledge. (5) the guideline for extension appropriate media for farmer services of Chainat Rice Seed Center were sent to the knowledge of rice seed production by government officer with printed media (such as brochure, book and poster) and mass media such as TV, radio, website and social media. The knowledge extension method were visiting, knowledge sharing and mass communication.

Keywords: Media, Requirement, Extension, Farmer, Rice Seed Center

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

บทนำ

ประเทศไทยเป็นแหล่งผลิตและส่งออกข้าวที่สำคัญของโลก มีพื้นที่ปลูกข้าวประมาณ 69.1 ล้านไร่ แบ่งเป็น ข้าวนาปี 58.42 ล้านไร่ และนาปรัง 10.89 ล้านไร่ ในแต่ละปีมีความต้องการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวประมาณ 1.3 ล้านตันต่อปี แบ่งเป็นเมล็ดพันธุ์ที่ต้องการทางตลาด 713,000 ตัน และส่วนที่เหลือจำนวน 685,000 ตัน เกษตรกรจะเก็บเมล็ดพันธุ์ข้าว ไว้สำหรับเพาะปลูกเอง ซึ่งปริมาณการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีเพื่อตอบสนองความต้องการทางการตลาดมีเพียง 421,000 ตันต่อปี แบ่งเป็น ผลิตโดยกรมการข้าว 84,000 ตัน สหกรณ์การเกษตร 37,000 ตัน ศูนย์ข้าวชุมชน 50,000 ตัน และผู้ประกอบการเอกชน 250,000 ตัน ซึ่งยังไม่สามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวได้ตามความต้องการของตลาดอีก 292,000 ตัน (กองเมล็ดพันธุ์ข้าว, 2561) ประกอบกับแนวโน้มราคาสินค้าข้าวปรับตัวสูงขึ้น ทำให้เกษตรกรเริ่มหันมาให้ความสำคัญกับการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีในการผลิตสินค้าข้าว จึงเป็นช่องทางในการขยายตลาดเมล็ดพันธุ์ โดยหากเกษตรกรสามารถผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวได้คุณภาพตามมาตรฐาน และปฏิบัติตามกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ก็จะสามารถสร้างรายได้จากการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีได้

กรมการข้าวมีภารกิจหลักในการศึกษา วิจัย ทดลอง และพัฒนาเทคโนโลยีด้านเมล็ดพันธุ์ข้าว ตลอดจนถ่ายทอดองค์ความรู้ในการผลิตข้าวคุณภาพดีให้กับเกษตรกร โดยมีหน่วยงานในภูมิภาคจำนวน 51 แห่ง ประกอบด้วย สถาบันวิทยาศาสตร์ข้าวแห่งชาติ จำนวน 1 แห่ง ศูนย์วิจัยข้าว จำนวน 27 แห่ง และศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวจำนวน 23 แห่ง กระจายอยู่ทั่วทุกภาคของประเทศ เป็นกำลังสำคัญในการขับเคลื่อนการดำเนินการตามนโยบายสำคัญของรัฐบาล และภารกิจต่างๆ ของกรมการข้าว และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไปสู่เกษตรกรทั่วประเทศ

ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท ซึ่งเป็น 1 ใน 51 หน่วยงานในส่วนภูมิภาคของกรมการข้าว มีพื้นที่รับผิดชอบจำนวน 2 จังหวัด ได้แก่ สิงห์บุรี และอุทัยธานี ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาททำหน้าที่ส่งเสริมและผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีกระจายไปสู่เกษตรกร วิจัยและพัฒนาธุรกิจเมล็ดพันธุ์ ตรวจสอบรับรองมาตรฐานเมล็ดพันธุ์ข้าว ถ่ายทอดเทคโนโลยีด้านวิทยาการเมล็ดพันธุ์ โดยบูรณาการร่วมกับหน่วยงานต่างๆ ในพื้นที่ โดยในปี 2561 ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท ได้ดำเนินการให้บริการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการ ติดตามให้คำแนะนำ ให้บริการตรวจสอบวิเคราะห์คุณภาพเมล็ดพันธุ์ข้าว และการบริการอื่นๆ รวมผู้ใช้บริการทั้งสิ้น 1,726 ราย

การถ่ายทอดความรู้ให้กับเกษตรกรเป็นกลไกสำคัญในการยกระดับคุณภาพการผลิตข้าวของประเทศ เนื่องจากเกษตรกรจะเป็นผู้นำความรู้ที่ได้รับจากการส่งเสริมไปทดลองปฏิบัติ ซึ่งอาจยังพบปัญหาการเข้าถึงข้อมูลหรือการนำข้อมูลไปประยุกต์ใช้เกิดประสิทธิภาพไม่เต็มที่ ที่อาจเกิดจากองค์ประกอบใดองค์ประกอบหนึ่งของการสื่อสาร โดยในปัจจุบันรูปแบบในการถ่ายทอดความรู้ให้แก่เกษตรกรของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาทส่วนใหญ่จะเป็นการให้ความรู้ผ่านสื่อบุคคลและสื่อสิ่งพิมพ์ หัวข้อหลักได้แก่ การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว ซึ่งมีข้อมูลมีรายละเอียดเป็นจำนวนมากและมีลักษณะรูปแบบที่เป็นทางการ ทำให้ยากต่อการจดจำและทำความเข้าใจ เป็นอุปสรรคต่อการนำไปใช้ประโยชน์ ดังนั้นผู้วิจัยจึงศึกษาสื่อที่เหมาะสมกับเกษตรกรผู้ใช้บริการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท และผลิตสื่อเพื่อให้บริการแก่ผู้ใช้บริการได้ตรงตามความต้องการ ทำให้เกษตรกรสามารถนำองค์ความรู้ที่ได้ไปปรับใช้เพื่อยกระดับคุณภาพผลผลิตของตนเองได้

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพทั่วไปของเกษตรกรผู้ใช้บริการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท
2. เพื่อศึกษาระดับความรู้ด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ของเกษตรกรที่มาใช้บริการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

3. เพื่อศึกษาสื่อที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรและความต้องการการส่งเสริมของเกษตรกรผู้ใช้บริการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท
4. เพื่อศึกษาปัญหาและข้อเสนอแนะในการใช้สื่อของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท
5. เพื่อวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริมการใช้สื่อที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรผู้ใช้บริการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ ประชากรที่ใช้ในการศึกษาได้แก่ เกษตรกรผู้ใช้บริการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท ปี 2561 จำนวน 1,726 คน กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สูตรการคำนวณของ ทาโร่ ยามาเน่ โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่นที่ร้อยละ 93 ได้จำนวนกลุ่มตัวอย่าง 183 ราย เครื่องมือที่ใช้คือแบบสัมภาษณ์ ประกอบด้วย 5 ตอน ได้แก่ (1) สภาพทั่วไป เศรษฐกิจ สังคม ของผู้ตอบแบบสัมภาษณ์ (2) ความรู้ด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของเกษตรกรผู้ใช้บริการ (3) ความต้องการบริการของผู้ใช้บริการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท (4) ความต้องการด้านสื่อของเกษตรกรผู้ใช้บริการ (5) ปัญหาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับสื่อสำหรับให้บริการเกษตรกร วิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ โดยใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา

ผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไป เศรษฐกิจและสังคมพบว่า เกษตรกรร้อยละ 57.4 เป็นเพศหญิง มีอายุเฉลี่ย 57.79 ปี เกษตรกรร้อยละ 47.5 สำเร็จการศึกษาระดับประถมศึกษา นิยมปลูกข้าวพันธุ์ ปทุมธานี 1 เกษตรกรร้อยละ 57.4 ซื้อเมล็ดพันธุ์จากศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว มีประสบการณ์ทำนาเฉลี่ย 31.32 ปี และเกษตรกรร้อยละ 71.0 ใช้บริการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท จำนวน 1-5 ครั้งต่อปี มีแรงงานภาคเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย 2.84 คน มีพื้นที่ปลูกข้าวเฉลี่ย 23.91 ไร่ มีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตข้าวเฉลี่ย 6,809.95 บาทต่อไร่ต่อปี เกษตรกรร้อยละ 77.6 กู้ยืมเงินเพื่อใช้เป็นเงินทุนในการผลิตข้าว โดย ร้อยละ 72.1 กู้ยืมจากธนาคารอาคารสงเคราะห์ เกษตรกรร้อยละ 93.4 เป็นสมาชิกกลุ่มทาง โดยร้อยละ 85.8 เป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรแปลงใหญ่ และเกษตรกร ร้อยละ 72.7 ไม่ได้ดำรงตำแหน่งทางสังคม

2. ความรู้ด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว เกษตรกรร้อยละ 76.5 มีความรู้ด้านมาตรฐานการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวมากที่สุด รองลงมา ร้อยละ 75.8 มีความรู้ด้านพันธุ์ข้าวและวิทยาการเมล็ดพันธุ์ และร้อยละ 70.4 มีความรู้ด้านการดูแลรักษา โดยในภาพรวมเกษตรกรร้อยละ 58.5 มีความรู้ในระดับมาก รองลงมา ร้อยละ 25.1 มีความรู้ระดับปานกลาง ร้อยละ 15.8 มีความรู้ในระดับมากที่สุด และร้อยละ 0.5 มีความรู้ในระดับน้อย โดยค่าเฉลี่ยระดับความรู้ 20.74 คะแนน จากคะแนนเต็ม 30 คะแนน

3. ความต้องการบริการของเกษตรกร เกษตรกรมีความต้องการให้ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวเป็นแหล่งผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี อยู่ในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย 4.45) รองลงมา ได้แก่ ต้องการให้เป็นหน่วยบริการถ่ายทอดความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว (ค่าเฉลี่ย 4.13) และการจัดทำโครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว เช่น นาแปลงใหญ่, ข้าวอินทรีย์, ขาวนาปราดเปรื่อง (ค่าเฉลี่ย 4.04) ดังตารางที่ 1

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ตารางที่ 1 แสดงระดับความต้องการบริการของผู้ใช้บริการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท

n = 183

ประเด็นการให้บริการ	ระดับความต้องการ		แปลผล
	$\bar{X}$	SD	
1. เป็นแหล่งผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี	4.45	0.580	มากที่สุด
2. เป็นหน่วยบริการถ่ายทอดความรู้ด้านเทคโนโลยีการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว	4.13	0.794	มาก
3. จัดทำโครงการส่งเสริมและพัฒนาการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว เช่น นาแปลงใหญ่, ข้าวอินทรีย์, ชวนนาปราดเปรื่อง	4.04	0.670	มาก
4. ให้บริการปรับปรุงสภาพและเก็บรักษาเมล็ดพันธุ์ข้าว	3.99	0.655	มาก
5. เป็นแหล่งศึกษาวิจัยและพัฒนาการผลิตและการตลาดเมล็ดพันธุ์ข้าว	3.92	0.740	มาก
6. ส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์แก่กลุ่มเกษตรกรและผู้ประกอบการเอกชน	3.73	0.757	มาก

4. ความต้องการสื่อของเกษตรกร เกษตรกรผู้ให้บริการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาทมีความต้องการสื่อ แบ่งเป็น 3 ประเด็น ดังนี้

4.1 ความต้องการด้านสื่อในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว พบว่าเกษตรกรส่วนมากมีความต้องการทุกประเด็นในระดับมาก ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 สื่อที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรผู้ให้บริการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท

n = 183

ประเด็น	ระดับความต้องการ		แปลผล
	$\bar{X}$	SD	
1. ประเภทของสื่อ	3.84		มาก
- สื่อบุคคล	4.14	0.757	มาก
- สื่อสิ่งพิมพ์	4.09	0.732	มาก
- สื่อมวลชน	3.93	0.792	มาก
- สื่อออนไลน์	3.68	0.993	มาก
- สื่อกิจกรรม	3.64	0.833	มาก
- สื่อผสม	3.56	0.855	มาก

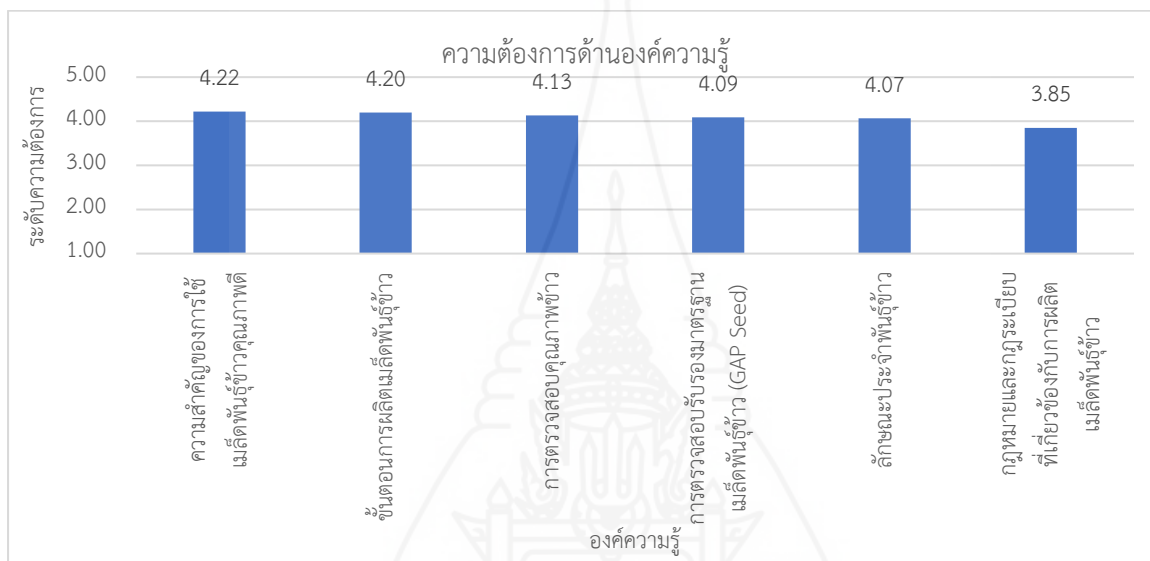

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

4.2 ความต้องการการส่งเสริม เกษตรกรผู้ใช้บริการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชนชาติมีความต้องการการส่งเสริมแบ่งเป็น 2 ประเด็น ดังนี้

4.2.1 ความต้องการด้านองค์ความรู้ พบว่าเกษตรกรมีความต้องการองค์ความรู้ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความสำคัญของการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี รองลงมาได้แก่ ขั้นตอนการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว และการตรวจสอบคุณภาพข้าว

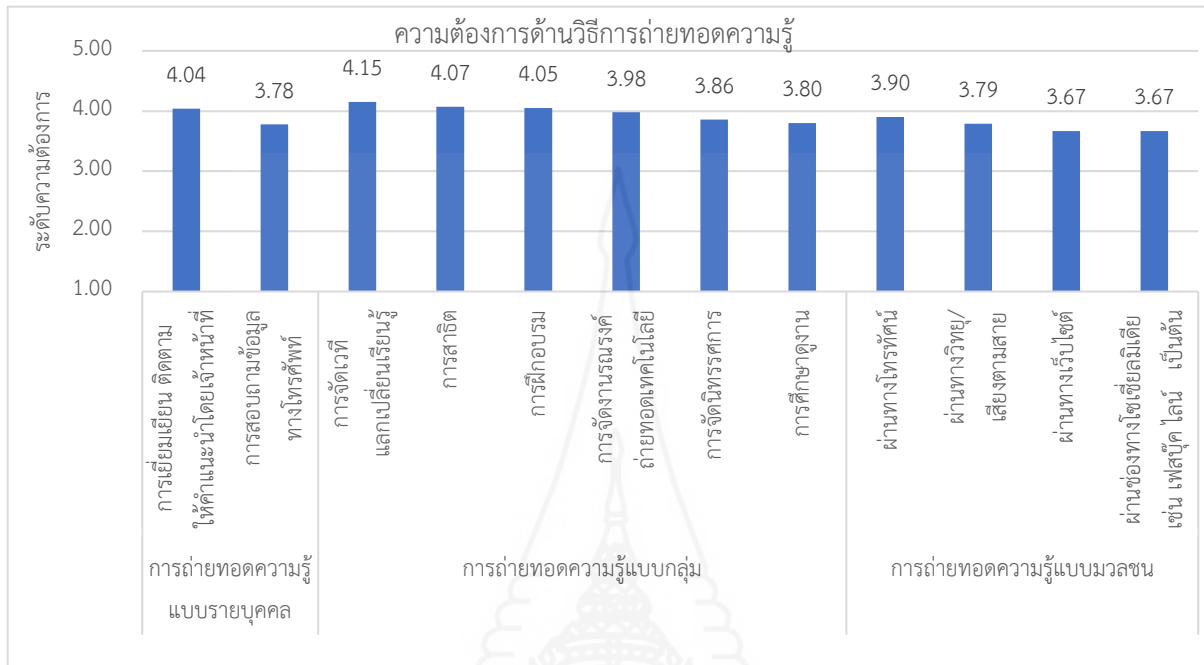
ภาพที่ 1 แผนภูมิแสดงความต้องการด้านองค์ความรู้ของเกษตรกรผู้ใช้บริการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชนชาติ

4.2.2 ความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้ พบว่าเกษตรกรต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้ทุกวิธีอยู่ในระดับมาก โดยวิธีการถ่ายทอดความรู้แบบรายบุคคล เช่น การเยี่ยมเยียน การติดตามให้คำแนะนำโดยเจ้าหน้าที่ วิธีการถ่ายทอดความรู้แบบกลุ่ม เช่น การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และวิธีการถ่ายทอดความรู้แบบมวลชน เช่น การถ่ายทอดผ่านทางโทรทัศน์

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

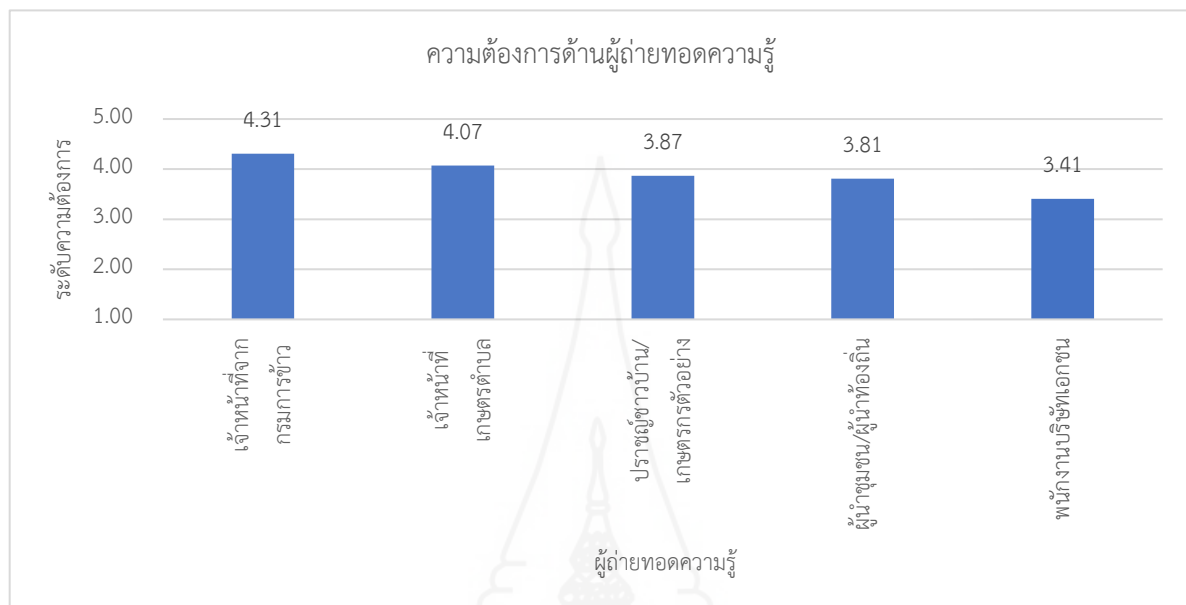

4.3 ความต้องการที่เกี่ยวข้องกับผู้ถ่ายทอดความรู้ พบว่าเกษตรกรส่วนมากต้องการผู้ถ่ายทอดความรู้ในระดับมากที่สุดได้แก่ เจ้าหน้าที่จากกรมการข้าว

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ภาพที่ 3 แผนภูมิแสดงความต้องการด้านผู้ถ่ายทอดความรู้ของผู้ใช้บริการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท

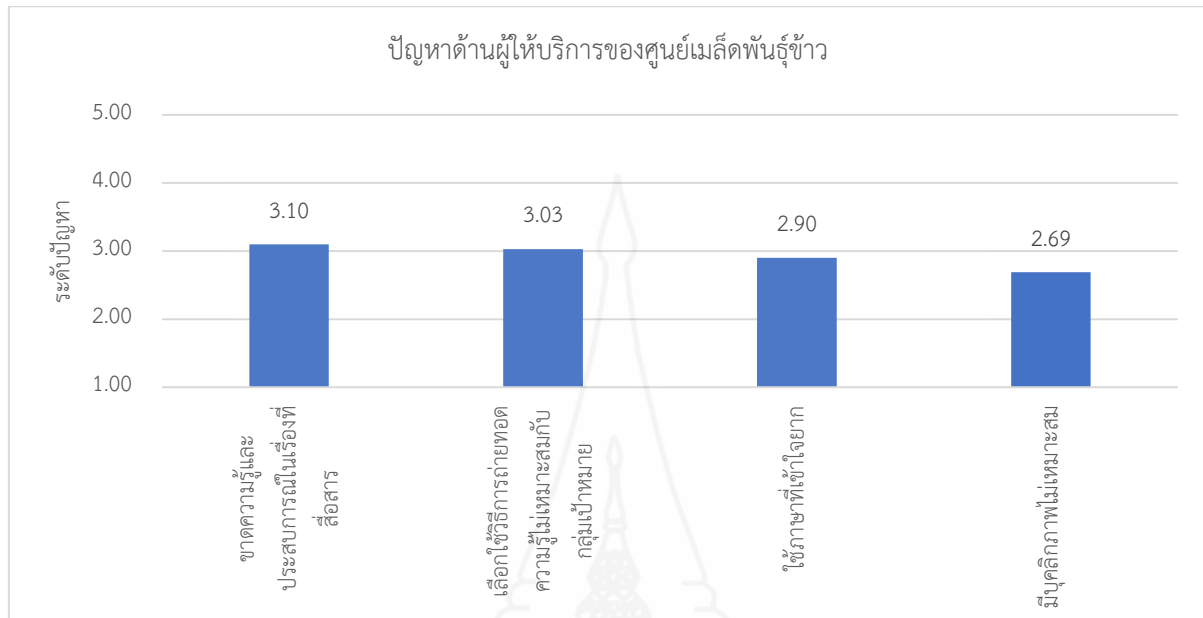
5. ปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวข้องกับสื่อสำหรับให้บริการเกษตรกร พบว่าเกษตรกรมีปัญหาและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสื่อของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท ดังนี้

5.1 ปัญหาที่เกี่ยวข้องกับสื่อของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท

5.1.1 ด้านผู้ให้บริการของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว พบว่าเกษตรกรได้รับผลกระทบในระดับปานกลางทุกประเด็นปัญหา ได้แก่ ขาดความรู้และประสบการณ์ในเรื่องที่สื่อสาร เลือกใช้วิธีการถ่ายทอดความรู้ไม่เหมาะสมกับกลุ่มเป้าหมาย ใช้ภาษาที่เข้าใจยาก และมีบุคลิกภาพไม่เหมาะสม

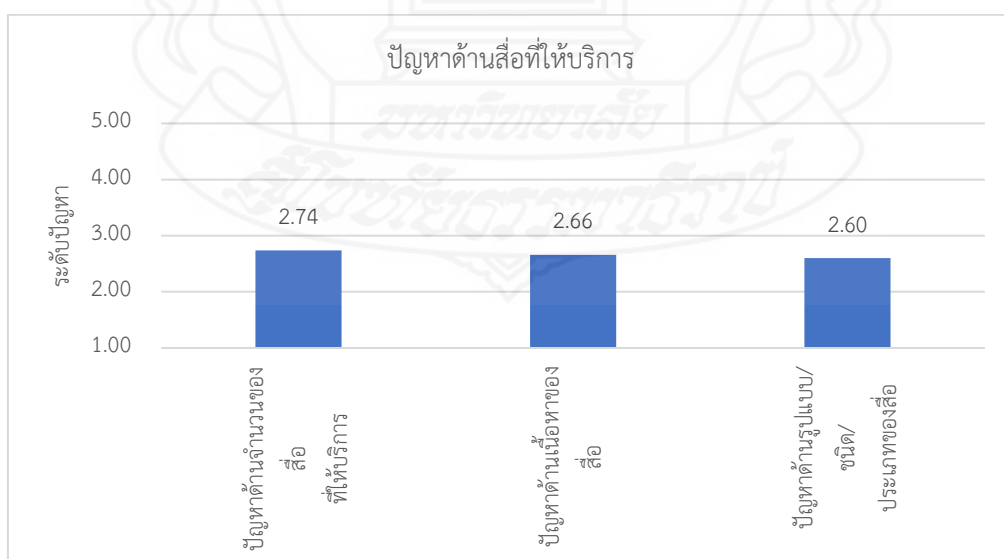

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10
The 10th STOU National Research Conference

ภาพที่ 4 แผนภูมิแสดงปัญหาด้านผู้ให้บริการของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท

5.1.2 ด้านสื่อที่ให้บริการ พบว่าประเด็นปัญหาที่เกษตรกรได้รับผลกระทบในระดับปานกลาง ได้แก่ จำนวนของสื่อที่ให้บริการ และเนื้อหาของสื่อ ส่วนประเด็นปัญหาที่ได้รับผลกระทบในระดับน้อย ได้แก่ รูปแบบ/ชนิด/ประเภทของสื่อไม่เหมาะสม

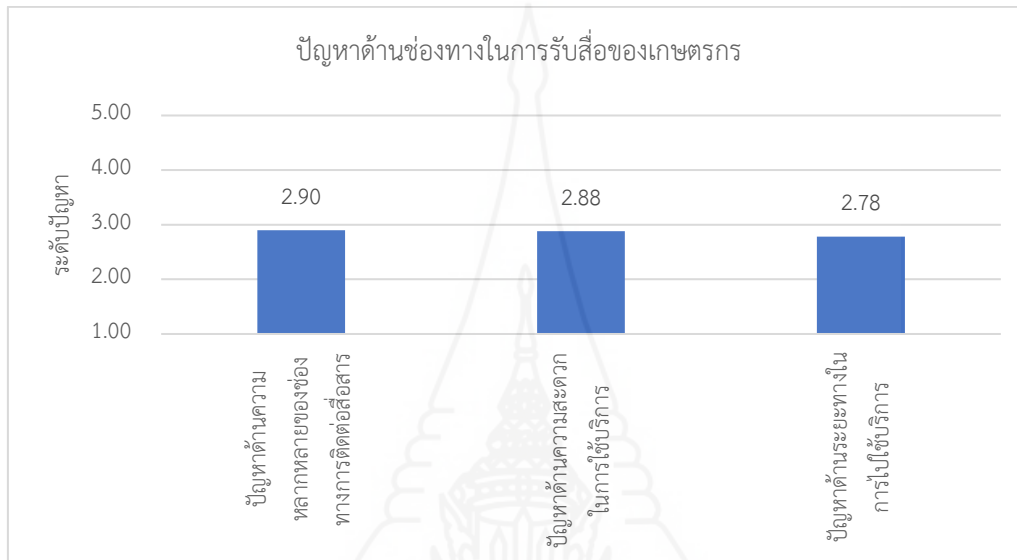

ภาพที่ 5 แผนภูมิแสดงปัญหาด้านสื่อที่ให้บริการของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10
The 10th STOU National Research Conference

5.1.3 ด้านช่องทางในการรับสื่อ พบว่าเกษตรกรได้รับผลกระทบในระดับปานกลางทุกประเด็นปัญหา ได้แก่ ความหลากหลายของช่องทางการติดต่อสื่อสาร ความสะดวกในการใช้บริการ และระยะทางในการไปใช้บริการ

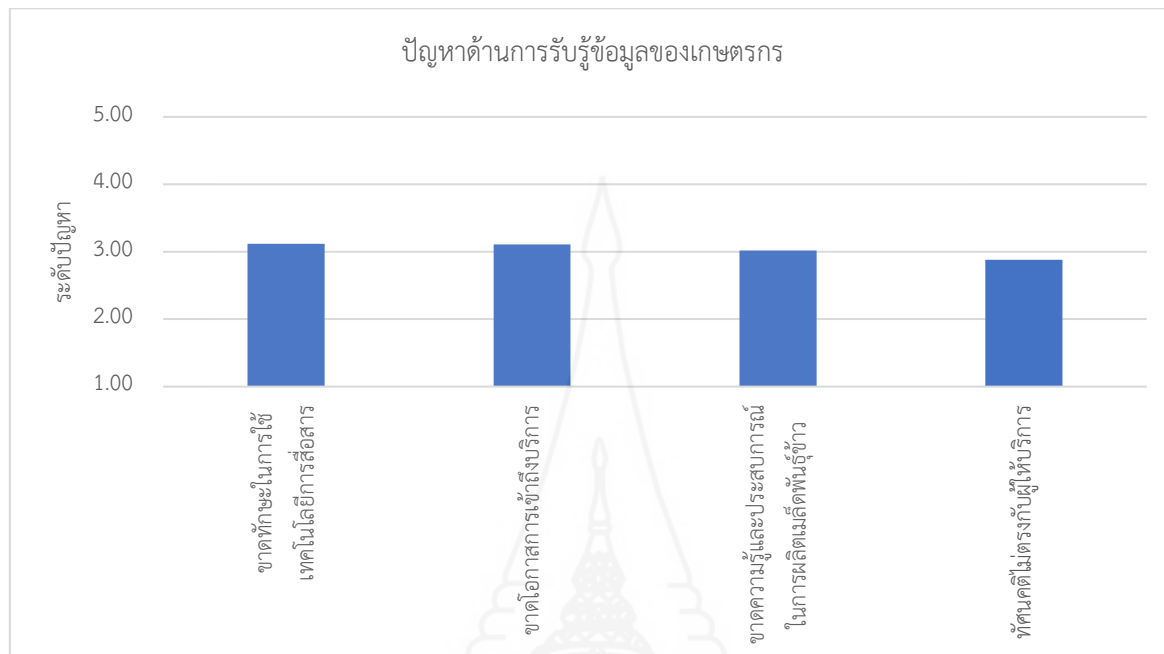
ภาพที่ 6 แผนภูมิแสดงปัญหาด้านช่องทางในการรับสื่อของเกษตรกร

5.1.4 ด้านการรับรู้ข้อมูล พบว่าเกษตรกรได้รับผลกระทบในระดับปานกลางทุกประเด็นปัญหา ได้แก่ ขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร ขาดโอกาสการเข้าถึงบริการ ขาดความรู้และประสบการณ์ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว และทัศนคติไม่ตรงกับผู้ให้บริการ

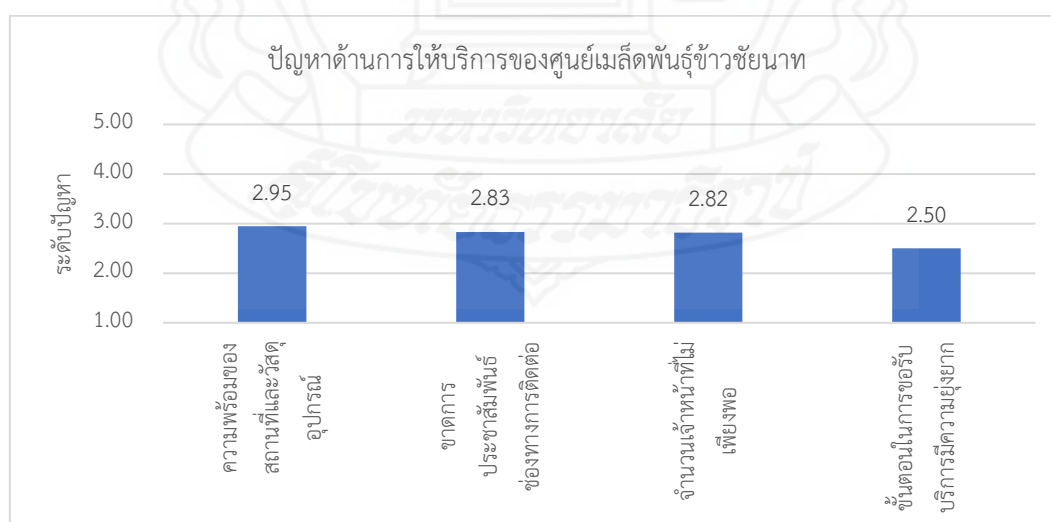
การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ภาพที่ 7 แผนภูมิแสดงปัญหาด้านการรับรู้ข้อมูลของเกษตรกร

5.1.5 ด้านการให้บริการ พบว่าประเด็นปัญหาที่เกษตรกรได้รับผลกระทบในระดับปานกลาง ได้แก่ ความพร้อมของสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ ขาดการประชาสัมพันธ์ช่องทางการติดต่อ จำนวนเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ ส่วนประเด็นปัญหาที่ได้รับผลกระทบน้อย ได้แก่ ขั้นตอนในการขอรับบริการมีความยุ่งยาก

ภาพที่ 8 แผนภูมิแสดงปัญหาด้านการให้บริการของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

5.2 ข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับสื่อของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท

5.2.1 สื่อที่ให้บริการควรใช้ภาษาที่เข้าใจได้ง่าย ไม่ใช้คำศัพท์ทางการมากเกินไป

5.2.2 ควรใช้ภาพประกอบ หรือตัวอย่างจำลองในการถ่ายทอดความรู้

6. แนวทางการส่งเสริมการใช้สื่อที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรผู้ใช้บริการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท ได้แก่ การส่งเสริมโดยใช้สื่อบุคคล ซึ่งเป็นเจ้าหน้าที่จากกรมการข้าว เป็นผู้ให้ความรู้กับเกษตรกรผู้ใช้บริการในเรื่องต่างๆ เช่น เทคโนโลยีด้านเมล็ดพันธุ์ ลักษณะประจำพันธุ์ข้าว ขั้นตอนการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การตรวจสอบคุณภาพ การตรวจสอบรับรองมาตรฐานเมล็ดพันธุ์ข้าว และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว โดยผ่านช่องทางการสื่อสารต่างๆ ในลักษณะของสื่อสิ่งพิมพ์ รูปแบบเอกสาร แผ่นพับ คู่มือ หรือโปสเตอร์ และสื่อมวลชนโดยผ่านทางโทรทัศน์ วิทยุ เสียงตามสาย เว็บไซต์และโซเชียลมีเดีย และถ่ายทอดความรู้ด้วยวิธีการต่างๆ ได้แก่ การเยี่ยมเยียน ติดตามให้คำแนะนำ การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการเผยแพร่สื่อสารมวลชน

อภิปรายผลการวิจัย

1. สภาพทั่วไป เศรษฐกิจและสังคมของเกษตรกรผู้ใช้บริการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท

เกษตรกรผู้ใช้บริการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุเฉลี่ย 57.79 ปี มีพื้นที่ปลูกข้าวเฉลี่ย 23.91 ไร่ จบการศึกษาชั้นประถมศึกษา จำนวนแรงงานภาคเกษตรในครัวเรือนเฉลี่ย 2.84 คน มีแหล่งเงินทุนที่ใช้ในการผลิตข้าวจากการกู้ยืมจากธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร ซึ่งจะเห็นได้ว่าเกษตรกรมีพื้นที่ปลูกข้าวจำนวนมาก ในขณะที่จำนวนแรงงานภาคเกษตรในครัวเรือนมีน้อย อาจทำให้เกษตรกรต้องจ้างแรงงานในทุกขั้นตอนของการผลิตข้าว ส่งผลให้เกษตรกรต้องใช้เงินทุนจำนวนมาก จึงต้องกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนอื่น เกษตรกรส่วนใหญ่นิยมปลูกข้าวพันธุ์ ปทุมธานี 1 เนื่องจากเป็นพันธุ์ข้าวที่เป็นที่ต้องการของตลาด มีลักษณะเด่นคือ ให้ผลผลิตสูง คุณภาพคล้ายข้าวพันธุ์ ขาวดอกมะลิ 105 ต้านทานเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาลและโรคไหม้ เหมาะสำหรับการปลูกในพื้นที่เขตชลประทานภาคกลาง

2. ความรู้ด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของเกษตรกรผู้ใช้บริการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท

ความรู้ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของเกษตรกรผู้ใช้บริการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท พบว่ามีระดับความรู้ด้านการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวอยู่ในระดับมาก โดยมีคะแนนเฉลี่ย 20.74 คะแนน เนื่องจากเกษตรกรได้รับการบริการจากศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาทผ่านการส่งเสริมการผลิตข้าวโครงการต่างๆ สอดคล้องกับ ฤกษ์พงษ์ ศรีพงษ์พันธุ์กุล (2561) ได้กล่าวว่าการยกระดับและเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและกระจายเมล็ดพันธุ์ข้าวที่ดีควรมีการส่งเสริม สนับสนุน พัฒนาผู้ผลิตและผู้ประกอบการเมล็ดพันธุ์ทุกภาคส่วน ด้วยการจูงใจ ส่งเสริม สนับสนุนให้เกิดกลุ่มและเครือข่ายที่มีคุณภาพ เชื่อมโยงเครือข่ายธุรกิจเมล็ดพันธุ์ข้าว มีเจ้าหน้าที่เข้าไปให้บริการคำปรึกษาและถ่ายทอดความรู้ในการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว พัฒนาและสนับสนุนการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวตามหลัก GAP Seed การให้ความรู้ด้านกฎหมายเมล็ดพันธุ์ข้าว และการให้บริการข้อมูล โดยผ่านโครงการต่างๆ ของภาครัฐที่เกี่ยวข้อง

3. ความต้องการบริการของเกษตรกรผู้ใช้บริการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท

ความต้องการบริการของเกษตรกรผู้ใช้บริการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท พบว่ามีความต้องการในระดับมากที่สุด ได้แก่ การเป็นแหล่งผลิตและจำหน่ายเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดี เนื่องจากมีลักษณะตรงตามพันธุ์และบรรพบุรุษที่ได้มาตรฐาน

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ทำให้เกษตรกรเชื่อถือกับตราผลิตภัณฑ์และมีความมั่นใจด้านคุณภาพของเมล็ดพันธุ์ข้าวจากกรมการข้าว สอดคล้องกับ สกฤษฎ พงศ์ ปีกสังคะณย์ (2555)

4. ความต้องการด้านสื่อของเกษตรกรผู้ใช้บริการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท

ความต้องการด้านสื่อของเกษตรกรผู้ใช้บริการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท พบว่ามีความต้องการประเภทของสื่ออยู่ในระดับมาก ได้แก่ สื่อบุคคล เนื่องจากมีความน่าเชื่อถือ สามารถรับส่งข้อมูลข่าวสารได้ทันที และตรงประเด็นความต้องการของเกษตรกร สอดคล้องกับ สุพัฒตรา คณานิตย์ (2560) สำหรับความต้องการองค์ความรู้ที่อยู่ในระดับมากที่สุด ได้แก่ ความสำคัญของการใช้เมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีเนื่องจากเมล็ดพันธุ์ข้าวเป็นปัจจัยการผลิตที่สำคัญที่สุด คุณภาพของเมล็ดพันธุ์จะส่งผลถึงคุณภาพของผลผลิต สอดคล้องกับ สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (2560) ความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้ พบว่าต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้แบบรายบุคคลอยู่ในระดับมาก โดยวิธีการเยี่ยมเยียน ติดตามให้คำแนะนำโดยเจ้าหน้าที่เนื่องจาก สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ตรงกับความต้องการ แก้ปัญหาของเกษตรกรได้ตรงจุด และอาจมีการบูรณาการร่วมกับหน่วยงานอื่นในพื้นที่ได้ สอดคล้องกับ จิรวิมล มงคล และคณะ (2559) ในส่วนของความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้แบบกลุ่ม คือการจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ เนื่องจากเป็นการพัฒนาองค์ความรู้ของเกษตรกร อีกทั้งยังเป็นการสร้างเครือข่ายระหว่างเกษตรกรแลกเปลี่ยนเรียนรู้ สอดคล้องกับ นลทวรรณ มากหลาย และคณะ (2559) สำหรับความต้องการวิธีการถ่ายทอดความรู้แบบมวลชน โดยวิธีการถ่ายทอดผ่านทางโทรทัศน์ เนื่องจากเป็นสื่อที่เข้าถึงรับชมได้ง่าย มีประสิทธิภาพสูงเพราะแสดงได้ทั้งภาพและเสียงพร้อมกัน มีรูปแบบรายการหลากหลาย ทำให้ผู้ชมเข้าใจได้ง่ายและรวดเร็ว สอดคล้องกับ รัชณี จารุสันต์ (2559) ส่วนความต้องการที่เกี่ยวข้องกับผู้ถ่ายทอดความรู้ พบว่าต้องการผู้ถ่ายทอดความรู้ที่อยู่ในระดับมากที่สุดได้แก่ เจ้าหน้าที่จากกรมการข้าว เนื่องจากมีองค์ความรู้และความเชี่ยวชาญเฉพาะด้านที่เกี่ยวข้องกับการผลิตข้าว สามารถถ่ายทอดความรู้ได้ตรงประเด็นความต้องการของเกษตรกร สอดคล้องกับ มุกดาร์ศรี สุวรรณพันธ์ (2562)

5. ปัญหาและข้อเสนอแนะที่เกี่ยวข้องกับสื่อสำหรับให้บริการเกษตรกร

5.1 ปัญหาเกี่ยวข้องกับสื่อสำหรับให้บริการเกษตรกร ได้แก่ 1) ปัญหาด้านผู้ให้บริการของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว พบว่าประเด็นปัญหาที่ส่งผลกระทบในระดับปานกลาง ได้แก่ ผู้ให้บริการขาดความรู้และประสบการณ์ในเรื่องที่สื่อสาร เนื่องจากเจ้าหน้าที่ของ ศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวส่วนใหญ่เป็นเจ้าหน้าที่บรรจุใหม่ หรือโอนย้ายมาจากหน่วยงานอื่น ทำให้ขาดความรู้ความเชี่ยวชาญเฉพาะด้าน และยังต้องเรียนรู้เพิ่มเติมจากเจ้าหน้าที่อาวุโสภายในหน่วยงาน 2) ปัญหาด้านสื่อที่ให้บริการ พบว่าประเด็นปัญหาที่ส่งผลกระทบในระดับปานกลาง ได้แก่ จำนวนของสื่อที่ให้บริการ เนื่องจากศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท มีพื้นที่รับผิดชอบจำนวนมากจึงทำให้สื่อที่ผลิตโดยศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวมีจำนวนไม่เพียงพอกับความต้องการของเกษตรกรผู้ใช้บริการ 3) ปัญหาด้านช่องทางในการรับสื่อ พบว่าประเด็นปัญหาที่ส่งผลกระทบในระดับปานกลาง ได้แก่ ความหลากหลายของช่องทางการติดต่อสื่อสาร เนื่องจากเกษตรกรอาจมีข้อจำกัดในการใช้เทคโนโลยี ทำให้ช่องทางในการรับรู้ข่าวสารหรือความรู้ที่ต้องการมีจำกัด 4) ปัญหาด้านการรับรู้ข้อมูล พบว่าประเด็นปัญหาที่ส่งผลกระทบในระดับปานกลาง ได้แก่ ขาดทักษะในการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร เนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่มีอายุมาก และไม่คุ้นเคยกับการใช้เครื่องมือหรืออุปกรณ์สมัยใหม่ 5) ปัญหาด้านการให้บริการ พบว่าประเด็นปัญหาที่ส่งผลกระทบในระดับปานกลาง ได้แก่ ความพร้อมของสถานที่และวัสดุอุปกรณ์ เนื่องจากภายในศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท ได้จัดให้มีศูนย์บริการชาวนา เพื่อให้บริการถ่ายทอดความรู้ด้านต่างๆ ให้กับเกษตรกร ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ใช้งานร่วมกับสำนักงานที่มีเจ้าหน้าที่ใช้ปฏิบัติงาน อาจทำให้รองรับเกษตรกรได้ครั้งละจำนวนไม่มาก

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

5.2 ข้อเสนอแนะของเกษตรกรที่เกี่ยวข้องกับสื่อของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท ได้แก่ 1) สื่อที่ให้บริการควรใช้ภาษาที่เข้าใจได้ง่าย ไม่ใช้คำศัพท์ทางการมากเกินไป เนื่องจากเกษตรกรอาจไม่เข้าใจคำศัพท์ทางวิชาการ หรือคำศัพท์เฉพาะ อาจทำให้ความสนใจในเนื้อหาลดลง และ 2) ควรใช้ภาพประกอบ หรือตัวอย่างจำลองในการถ่ายทอดความรู้ เพื่อให้เกิดความเข้าใจและเห็นภาพจริง เนื่องจากเกษตรกรอาจยังไม่รู้จัก หรือไม่เคยเห็นในสิ่งที่ได้รับการถ่ายทอดความรู้ ทำให้เข้าใจผิดหรือคลาดเคลื่อนได้

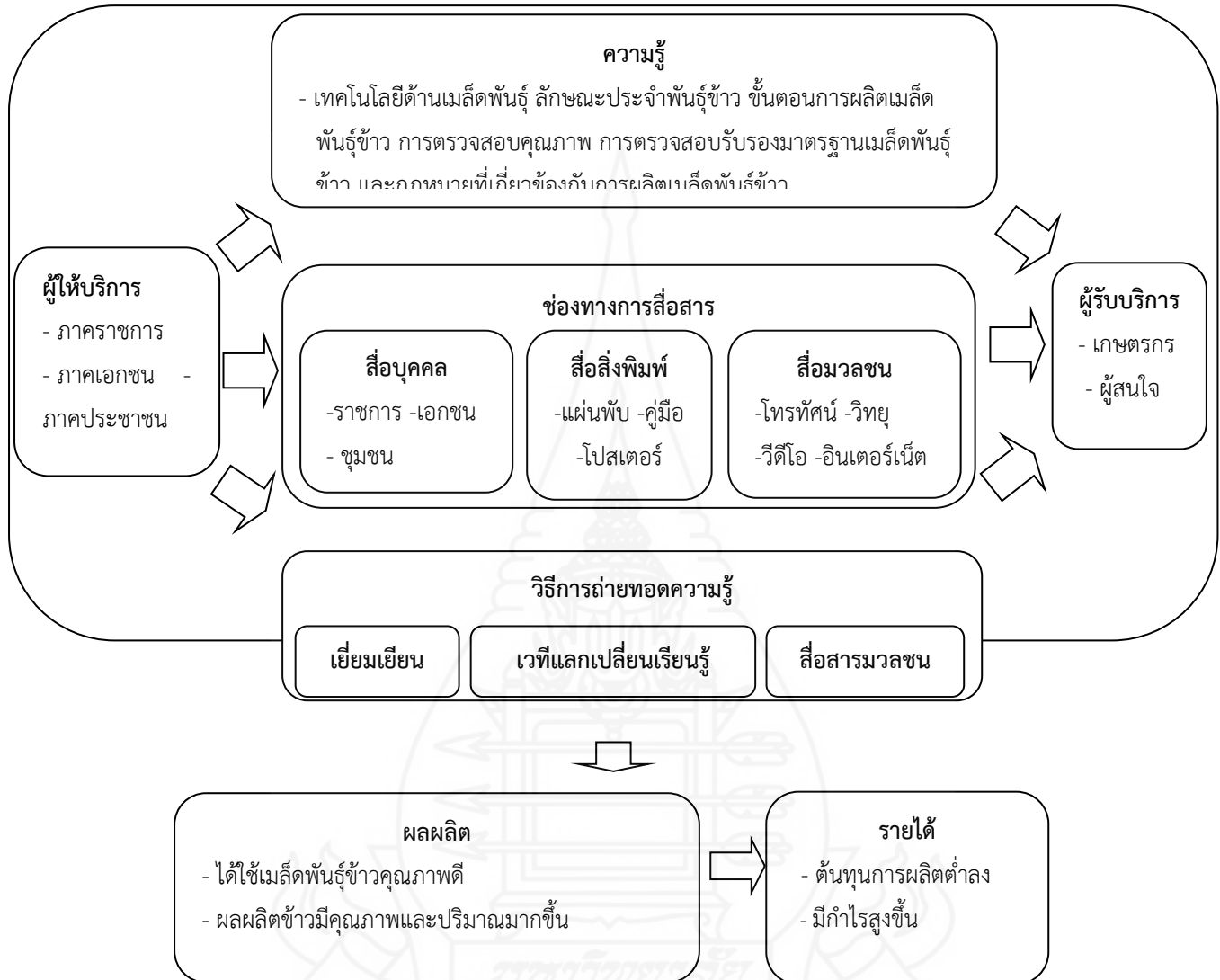
6. แนวทางการใช้สื่อที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรผู้ใช้บริการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท

แนวทางการใช้สื่อที่เหมาะสมสำหรับเกษตรกรผู้ใช้บริการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท ได้แก่ ผู้ถ่ายทอดความรู้ควรใช้เจ้าหน้าที่จากหน่วยงานราชการ เอกชน หรือภาคประชาชน ในการให้ความรู้กับเกษตรกรผู้ใช้บริการในเรื่องต่างๆ เช่น วิทยาการเมล็ดพันธุ์ ลักษณะประจำพันธุ์ข้าว ขั้นตอนการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว การตรวจสอบคุณภาพ การตรวจสอบรับรองมาตรฐานเมล็ดพันธุ์ข้าว และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าว โดยผ่านช่องทางการสื่อสารต่างๆ ได้แก่ สื่อบุคคลจากหน่วยงานราชการ เอกชน และผู้มีความรู้ในชุมชน ลักษณะของสื่อควรใช้สื่อสิ่งพิมพ์ในรูปแบบเอกสารแผ่นพับ คู่มือ หรือโปสเตอร์ และสื่อมวลชนโดยผ่านทางโทรทัศน์ วิทยุ เสียงตามสาย เว็บไซต์และโซเชียลมีเดีย โดยมีวิธีการถ่ายทอดความรู้ตามความต้องการของเกษตรกร ได้แก่ การเยี่ยมเยียนติดตามให้คำแนะนำ การจัดเวทีแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การเผยแพร่สื่อสารมวลชน ซึ่งควรปรับใช้สื่อให้เหมาะสมกับลักษณะพื้นฐานทั่วไป เศรษฐกิจ และสังคมของเกษตรกร เพื่อให้เกษตรกรสามารถเข้าถึงข้อมูลความรู้ต่างๆ และสามารถนำไปปรับใช้กับการทำการเกษตรของตนเองให้ถูกต้องตามหลักทางวิชาการ ซึ่งจะส่งผลให้เกษตรกรได้ผลผลิตที่มีคุณภาพและปริมาณมากขึ้น มีรายได้จากการจำหน่ายผลผลิตมากขึ้น และประสิทธิภาพผลิตข้าวภาพรวมของประเทศสูงขึ้น ตามภาพที่ 9

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

ภาพที่ 9 แนวทางการใช้สื่อที่เหมาะสมกับเกษตรกรผู้ให้บริการศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่พบว่าเกษตรกรส่วนใหญ่มีปัญหาด้านสื่อสำหรับให้บริการของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาทอยู่ในระดับปานกลาง ดังนั้นข้อมูลที่ได้จากการวิจัยสามารถนำไปปรับปรุงสื่อสำหรับให้บริการเกษตรกรของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท โดยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะต่อการใช้สื่อสำหรับให้บริการของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวชัยนาท

1.1 ควรเน้นการใช้สื่อบุคคล ได้แก่ เจ้าหน้าที่ของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าว ในการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวให้แก่เกษตรกร ผ่านการเยี่ยมเยียน ฝึกอบรม และการดำเนินงานโครงการต่างๆ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

1.2 ควรมีการออกแบบสื่อสิ่งพิมพ์ให้มีรูปแบบที่เข้าใจได้ง่าย ไม่ใช่คำศัพท์ทางราชการมากเกินไป เพื่อใช้เป็นองค์ประกอบในการถ่ายทอดความรู้ไปสู่เกษตรกร

1.3 ควรจัดให้มีพื้นที่และบุคลากรสำหรับบริการถ่ายทอดองค์ความรู้ให้กับเกษตรกรอย่างเหมาะสม

2. ข้อเสนอแนะต่อเกษตรกร

2.1 ควรมีการพัฒนาทักษะการใช้เทคโนโลยีการสื่อสาร เพื่อสืบค้นข้อมูลที่ตนเองต้องการ และเพิ่มช่องทางในการรับสื่อจากเจ้าหน้าที่ผู้ให้บริการ

2.2 ควรมีการจัดการความรู้ วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และอุปสรรคในการผลิตข้าวของตนเอง และศึกษาจากเกษตรกรรายอื่น นำมาประยุกต์ใช้เป็นข้อมูลในการพัฒนาการผลิต เพื่อยกระดับคุณภาพและปริมาณของผลผลิตของตนเองได้

2.3 ควรมีการติดตามข่าวสารประชาสัมพันธ์จากหน่วยงานต่างๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้สามารถเข้าถึงบริการต่างๆ จากหน่วยงานรัฐได้อย่างครบถ้วน

3. ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.1 ภาครัฐควรส่งเสริม สนับสนุน การสร้างกลุ่มและเครือข่ายเกษตรกร เพื่อเป็นศูนย์กลางในการให้บริการ และเผยแพร่ข่าวสารประชาสัมพันธ์ให้กับเกษตรกรได้อย่างทั่วถึง

3.2 ควรมีการพัฒนาองค์ความรู้ของเจ้าหน้าที่อย่างสม่ำเสมอ และจัดหาเจ้าหน้าที่ให้เพียงพอ เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของเกษตรกรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

3.3 ควรจัดให้มีช่องทางการถ่ายทอดความรู้ ข้อมูลข่าวสาร ไปยังเกษตรกรผู้ใช้บริการ อย่างหลากหลายและเหมาะสมกับเกษตรกร

3.4 ควรจัดเตรียมสถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ ให้มีความพร้อมและเพียงพอ สามารถรองรับเกษตรกรที่ใช้บริการได้

4. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

4.1 ควรมีการพัฒนาสื่อสำหรับให้บริการ และประเมินความพึงพอใจของเกษตรกรภายหลังการรับสื่อ เพื่อให้สามารถผลิตที่มีความสมบูรณ์และตรงตามความต้องการของเกษตรกรมากที่สุด

4.2 ควรมีการส่งเสริมการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวคุณภาพดีไว้ใช้เอง และพัฒนารูปแบบการผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวโดยเกษตรกร เพื่อยกระดับคุณภาพและปริมาณผลผลิตข้าว และความมั่นคงทางอาหารของประเทศ

4.3 ควรมีการศึกษาสื่อที่เหมาะสมกับเกษตรกรผู้ใช้บริการของศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแต่ละแห่ง เพื่อให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการของเกษตรกรในพื้นที่นั้นๆ

เอกสารอ้างอิง

กองเมล็ดพันธุ์ข้าว. (2561). ยุทธศาสตร์กองเมล็ดพันธุ์ข้าว 2561. กรมการข้าว กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.

กฤษฎพงศ์ ศรีพงษ์พันธุ์กุล. (2561). กลยุทธ์การผลิตเมล็ดพันธุ์ข้าวของกรมการข้าว. บรรยายพิเศษการประชุมทางวิชาการเมล็ดพันธุ์พืชแห่งชาติ ครั้งที่ 15. วันที่ 19-21 มิถุนายน 2561. โรงแรมเชียงใหม่ภูคำ, เชียงใหม่.

จิรวิมล มงคล, เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ, และบำเพ็ญ เขียวหวาน. (2559). ความต้องการการส่งเสริมการเกษตรแปลงใหญ่ของเกษตรกรในจังหวัดสกลนคร. การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษา ระดับชาติ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 10

The 10th STOU National Research Conference

- และนานาชาติ 2559. วันที่ 15 มกราคม 2559. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น. หน้า 494-500.
- นลทวรรณ มากหลาย, เบญจมาศ อยู่ประเสริฐ, และบำเพ็ญ เขียวหวาน. (2559). แนวทางการพัฒนาเกษตรกรรมใหม่
จังหวัดระยอง. การประชุมวิชาการเสนอผลงานวิจัยบัณฑิตศึกษา ระดับชาติและนานาชาติ 2559.
วันที่ 15 มกราคม 2559. มหาวิทยาลัยขอนแก่น, ขอนแก่น. หน้า 1081-1089.
- มุกดาธรรมี่ สุวรรณพันธ์, จินดา ขลิบทอง, และเฉลิมศักดิ์ ตุ่มหิรัญ. (2562). แนวทางส่งเสริมการผลิตพืชผักของเกษตรกร
ในพื้นที่ตำบลปะหลาด อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม. การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 9. วันที่ 29 พฤษภาคม 2562. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช,
นนทบุรี. หน้า 2197-2210
- รัชณี จารุสันต์. (2559). ความต้องการสื่อทางการเกษตรของเกษตรกรผู้ปลูกยางภายใต้สำนักงานกองทุน
สงเคราะห์การทำสวนยาง. การประชุมทางวิชาการของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ ครั้งที่ 54 สาขา
ส่งเสริมการเกษตรและคหกรรมศาสตร์. วันที่ 2-5 กุมภาพันธ์ 2559. มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
กรุงเทพมหานคร. หน้า 1118-1126
- สฤณพงศ์ ปักสังคะณย์, ภรณ์ ต่างวิวัฒน์, และเบญจมาศ อยู่ประเสริฐ. (2555). สภาพการผลิตข้าว กข 6 และการ
ยอมรับเมล็ดพันธุ์จากศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวอุดรธานีของเกษตรกร ในอำเภอกุมภวาปี จังหวัดอุดรธานี.
การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 2.
วันที่ 4-5 กันยายน 2555. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- สุพัฒตรา คณานิตย์, ภาณุพันธุ์ ประภาติกุล, และชัยชาญ วงษ์สามัญ. (2560). ความต้องการของเกษตรกรต่อการได้รับ
การพัฒนาการเกษตรจากองค์การบริหารส่วนตำบลห้วยทอง อำเภอภูเวียง จังหวัดขอนแก่น.
แก่นเกษตร 45 ฉบับพิเศษ 1. หน้า 1515-1521.
- สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร. (2560). การผลิตข้าวครบวงจรโดยเกษตรกรมีส่วนร่วม (พิมพ์ครั้งที่ 1). สำนักส่งเสริม
การใช้ประโยชน์ สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร (องค์การมหาชน).